UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND ORGANIZAREA ARHIVEI ISTORICE MUZEALE

Costin FENEȘAN

Constituind mărturii directe ale timpurilor trecute, actele și documentele originale ocupă în cadrul fiecărei expoziții muzeale un loc bine determinat. Ele conferă întregii expuneri o notă în plus de autenticitate și înlesnesc vizitatorului contactul nemijlocit cu realitatea și mentalitatea epocii din care provin. Pe lîngă această menire primordială pentru un muzeu, actele și documentele păstrate în arhivele muzeale sînt o prețioasă sursă documentară, care nu de puține ori completează în mod fericit fondurile arhivistice păstrate de serviciile Direcției Generale a Arhivelor Statului sau de alte instituții care se ocupă cu conservarea și punerea lor în valoare. Cu atît mai mult se impune o judicioasă organizare a arhivelor muzeale, atît în interesul activității muzeale, cît și în cel al cercetării științifice.

Pornind de la aceste considerente, am crezut binevenită analizarea unor aspecte referitoare la organizarea materialului arhivistic aflat în patrimoniul muzeelor.

În scopul unei orientări cît mai rapide și mai eficiente în mulțimea materialului de arhivă, se impune elaborarea unui ghid, care, realizat pe baza inventarelor clasate metodic sau topografic, să redea analitic întreg materialul arhivistic.

La organizarea inventarului fondurilor trebuie menținut permanent în atenție principiul păstrării unității lor, o preocupare continuă urmînd a fi acordată completării fondurilor cu piesele ce lipsesc și restabilirea formei primite în timpul constituirii lor *.

Arhivele muzeale, păstrînd de cele mai multe ori piese izolate din cele mai diferite fonduri, pot deveni mai accesibile numai prin întocmirea unui indice arhivistic, care să faciliteze orientarea într-un material atît de divers.

Arhivistului i se oferă posibilitatea de a opta în favoarea uneia din următoarele trei soluții: un indice cronologic, toponimic sau onomastic. Indicele cronologic care cuprinde o listă a tuturor pieselor de arhivă, indiferent de forma în care se păstrează (original, copie, traducere etc.) permite o orientare destul de anevoioasă, tocmai datorită eterogenității materialului ce se păstrează de obicei în arhivele muzeale. Indicele toponimic (nume de orașe, sate, cetăți, munți, ape, moșii, nume de hotar etc.) oferă o orientare mai bună celui neavizat de aria de cuprindere a arhivei. Pentru a face acest indice cît mai folositor se impune o identificare precisă a toponimicului, urmînd ca în indice să apară în forma

* Pentru problemă vezi mai pe larg, la A. Sacerdoteanu, *Instrucțiuni arhivistice*, București, 1948.

https://biblioteca-digitala.ro

pe care o are în act sau document. Strîns legat de indicele toponimic, pe care-l completează, se află indicele onomastic, întocmit după aceleași criterii ca cel precedent. O atenție deosebită trebuie acordată transcrierii cît mai complete a numelui — așa cum este menționat în piesa arhivistică — fără a omite titlul și calitatea persoanei citate.

Pentru arhivele muzeale, care în numeroase cazuri sînt de o întindere mai mică și păstrează piese arhivistice izolate, opinăm la întocmirea unui indice mixt, toponimic și onomastic, care oferă cea mai eficientă orientare.

Mijlocul de realizare a unui indice complet și sistematic este imposibil fără întocmirea fișelor de arhivă, care pot forma totodată o evidență științifică a materialului, așa cum se preconizează. La realizarea acestor fișe, propunem următorul model-tip, care, credem, cuprinde elementele necesare unei evidențe științifice complete :

Fișă de arhivă nr. . . . .

Numele . . . . . .

Fondul . . . . . Nr. de arhivă . . . . . .

Modul de procurare . . . . . .

L o c u l emiterii . . . . . Anul . . . Luna . . . . Ziua . . .

Conținutul . . . . . .

Dimensiunile : Lungimea . . . . . Lățimea . . . . . .

Nr. de file . . . . . Materialul . . . . . Limba . . . . .

Starea de conservare . . . . . Ediții . . . . . .

Redactorul fișei . . . . . Data întocmirii fișei . . . .

Locul în muzeu . . . . . Observații . . . . . .

Pentru evidența hărților, care trebuie să formeze o unitate distinctă în cadrul arhivei muzeale, propunem următorul model-tip pentru fișa de evidență :

Fișa cartografică nr. . . . . .

Muzeul . . . . . .

C o t a hărții . . . . . Modul de procurare . . . . . .

Titlul . . . . . Locul și data apariției . . . . . .

Autorul . . . . . Tehnica de execuție . . . . . .

Dimensiunile : Lungimea . . . . . Lățimea . . . . .

Starea de conservare . . . . . Ediții . . . . .

Redactorul fișei . . . . . Data întocmirii fișei . . .

Fotocopie . . . . . Observații . . . . . .

Locul în muzeu . . . . . .

Același model de fișă ar urma să fie folosit și la evidența gravurilor și stampelor, cu indicarea — dacă e cazul — a prezenței lor în cataloagele de specialitate.

Ne exprimăm speranța că opiniile noastre vor trezi atenția tuturor celor interesați, pentru ca pe baza schimbului de opinii, să se ajungă la soluțiile cele mai potrivite în acest aspect, pînă în prezent puțin cam neglijat, al activității muzeale.

https://biblioteca-digitala.ro